

föräldraalliansen Sverige

Kommunalt grundskoleindex 2022

Beskrivning

Innehåll

föräldraalliansen Sverige

.....	1
INNEHÅLL	2
KOMMUNALT GRUNDSKOLEINDEX 2022 - SAMMANFATTNING	3
SAMMANFATTANDE RESULTAT 2022	3
BESKRIVNING	4
BAKGRUND.....	4
SYFTE	4
METOD	4
Måluppfyllelse	4
Pedagogisk personal	4
Övriga hälso- och studiefrämjande resurser	4
Fritidshem.....	5
Sammanlagt resultat Grundskoleindex 2022	5
LÄN OCH KOMMUNGRUPPER	6
KOMMUNGRUPPER	6
LÄN	7
UTVECKLING ÖVER TID	8
DEFINITIONER, KOMMUNALT GRUNDSKOLEINDEX 2022	9
Måluppfyllelse	9
Pedagogisk personal	9
Kostnader	10
Fritidshem.....	11
KOMMUNGRUPPSINDELNING 2017	11
A. Storstäder och storstadsnära kommuner.....	11
B. Större städer och kommuner nära större stad	11
C. Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner	11

Kommunalt grundskoleindex 2022 - Sammanfattning

Föräldraalliansen Sveriges kommunala grundskoleindex är ett kvalitetsindex som utgår från ett föräldraperspektiv. Fyra kvalitetsområden beräknas, viktas och läggs samman till ett sammanlagt kvalitetsindex för grundskolan i respektive kommun. Kommunerna rangordnas sedan från 1 till 290. Grundskoleindexet beräknades första gången 2006.

De kvalitetsområden som används är

- Måluppfyllelse
- Pedagogisk personal
- Övriga hälso- och studiefrämjande resurser
- Fritidshemmen

Sammanfattande resultat 2022

Bästa grundskolekommun blev för andra året i rad Arjeplog med 3,43 poäng (förra året med 3,31 poäng) och sämsta kommun blev för fjärde året i rad Vingåker med 1,71 poäng.

De kommuner som hamnat högt på rankingen har generellt hamnat högt inom samtliga delområden medan de kommuner som hamnat lägst på rankingen på motsvarande sätt hamnat lägst inom fler eller alla delområden.

Den kommun som stigit mest i rankingen jämfört med 2021 är Vännäs som stigit med 208 placeringar och återfinns på 40:e plats.

Den kommun som sjunkit mest i rankingen jämfört med 2021 är Kinda som sjunkit 208 placeringar till plats 272.

Jämfört med förra året har skillnaden mellan kommunerna fortsatt att sjunka något. I år från 1,77 till 1,72 indexpoäng.

Hela listan presenteras i rankingordning, alfabetisk ordning, förändring samt länsvis och kommungruppsvis på Föräldraalliansen Sveriges hemsida. www.foraldraalliansen.nu

Topp 15	Årets raket	
Arjeplog	Vännäs	+208
Sotenäs	Vimmerby	+163
Pajala	Älvkarleby	+163
Norsjö	Ulricehamn	+147
Åsele	Skinnskatteberg	+141
Vadstena		
Berg		
Sorsele		
Storuman		
Ydre	Årets dykare	
Älvdalen	Orsa	-143
Vellinge	Filipstad	-148
Båstad	Kiruna	-153
Mörbylånga	Söderköping	-164
Kalix	Kinda	-208

Beskrivning

Bakgrund

Föräldraalliansen Sverige verkar för en bra och likvärdig skola i hela landet. Den nationella likvärdigheten definieras genom läroplanernas mål. Vi anser inte att skolan kan anses tillräckligt bra om en stor andel av eleverna går ut grundskolan utan att ha uppnått målen för utbildningen och inte är behöriga att söka till ett program på gymnasieskolan.

Kvaliteten varierar både mellan kommuner och mellan skolor inom kommunerna. I detta avseende kan vi inte heller anse att skolan är likvärdig.

I dagens skoldebatt förekommer argument baserade på tveksamma "skolundersökningar" beställda eller utförda av organisationer som inte har skolans bästa för ögonen utan drivs av andra intressen. Vi har därför funnit att det finns behov av en värderande undersökning där kommunernas skiftande ambition och kapacitet att utöva sitt huvudmannaskap över grundskolan redovisas och rangordnas.

Syfte

Syftet med denna undersökning är att, på kommunal nivå, skapa ett kvalitetsindex för grundskolan i Sverige där hänsyn tas till både uppnådda resultat och satsade resurser med hänsyn tagen till kommunernas olika förutsättningar. I Jämlikhetskommissionens betänkande "En gemensam angelägenhet" SOU 2020:46 behandlas kommunernas skiftande ambitionsnivå som en bidragande orsak till den ojämlika skolan.

I detta index åskådliggörs kommunernas skiftande ambitionsnivå för grundskolan.

Meningen är att kvalitetsindexet skall kunna förstås av alla och kunna användas för diskussion kring och utvecklingen av grundskolan i kommunerna och i Sverige.

Metod

Vi jämför kommuners resultat och satsningar på grundskolan genom att indexera och vikta följande indikatorer:

Måluppfyllelse

(Variationsvidd 1,12, fö. å 1,28)

- Elever i årskurs 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen.
- Elever i årskurs 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, avvikelse från modellberäknat värde.

Pedagogisk personal

(Variationsvidd 0,79, fö. å 0,68)

- Lärartäthet i förhållande till elevsammansättningen
- Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen
- Lärare med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i grundskola åk 1–9

Övriga hälso- och studieförfrämjande resurser

(Variationsvidd 0,40, fö. å 0,39)

- Elevhälsa, kostnad per elev

- Lärverktyg, kostnad per elev
- Måltider, kostnad per elev

Fritidshem

(Variationsvidd 0,31, fö. å 0,24)

- Antal elever per avdelning
- Antal elever per anställd

Sammanlagt resultat Grundskoleindex 2022

(Variationsvidd 1,72, fö. å 1,77)

Samtliga värden räknas samman till ett kvalitetsindex för varje kommun avseende grundskolan. Vi redovisar samtliga kommuner dels rangordnade från 1–290 och dels i alfabetisk ordning.

För att få ett grepp om hur en kommun har placerat sig i de olika kvalitetsområdena i förhållande till andra kommuner har respektive parameter och det sammanvägda kvalitetsindexet färgmarkerats. De 100 högst rankade kommunerna totalt och för varje kvalitetsområde har fått en grön färgmarkering. De kommuner som placerat sig på plats 101–200 på rankingen har fått en gul markering och de 90 kommuner som hamnat sist på rankingen har fått en röd markering.

Kommunalt grundskoleindex - Ranking

	2022					Ranking	Rankning 2021	Förändring 2021-2022
	Mål-uppfyllelse	Pedagogisk personal	Övrigt	Fritidshem	Index			
Max	0,87	1,80	0,59	0,42	3,43			
Min	0,25	1,01	0,18	0,10	1,71			
Median	0,38	1,48	0,34	0,20	2,38			
Variationsvidd	1,12	0,79	0,40	0,31	1,72			

Färgkod placering:

1-100	101-200	201-290
-------	---------	---------

Kommun

Kommun	Mål-uppfyllelse	Pedagogisk personal	Övrigt	Fritidshem	Index	Ranking	Rankning 2021	Förändring 2021-2022
Arjeplog	0,87	1,67	0,47	0,42	3,43	1	1	0
Sotenäs	0,67	1,57	0,55	0,20	3,00	2	89	87
Pajala	0,66	1,66	0,41	0,23	2,95	3	15	12
Norsjö	0,59	1,62	0,44	0,26	2,92	4	2	-2
Åsele	0,72	1,63	0,34	0,19	2,89	5	5	0

Hela listan presenteras i rankingordning, alfabetisk ordning, förändring samt länsvis och kommungruppsvis på Föräldraalliansen Sveriges hemsida. www.foraldraalliansen.nu

Län och kommungrupper

Nedan redovisar vi genomsnittsnivåer för län respektive kommungrupper. Över tid ser vi inte några tydliga förändringar utan konstaterar snarare att respektive placering i förhållande till övriga är stabil över tid. Detta indikerar dels på betydande regionala skillnader, dels på en stagnation i utvecklingsarbetet att nå en högre kvalitet avseende den kommunala grundskolan.

Kommungrupper

Bäst placering uppnår landsbygdskommuner och mindre städer/tätort. De tre storstäderna är de som når sämst placering. Placering inom respektive kommungrupp framgår av dokumentet "Grundskoleindex 2022 kommungrupp".

Placering inom respektive kommungrupp framgår av dokumentet "Grundskoleindex 2022 Kommungrupp".

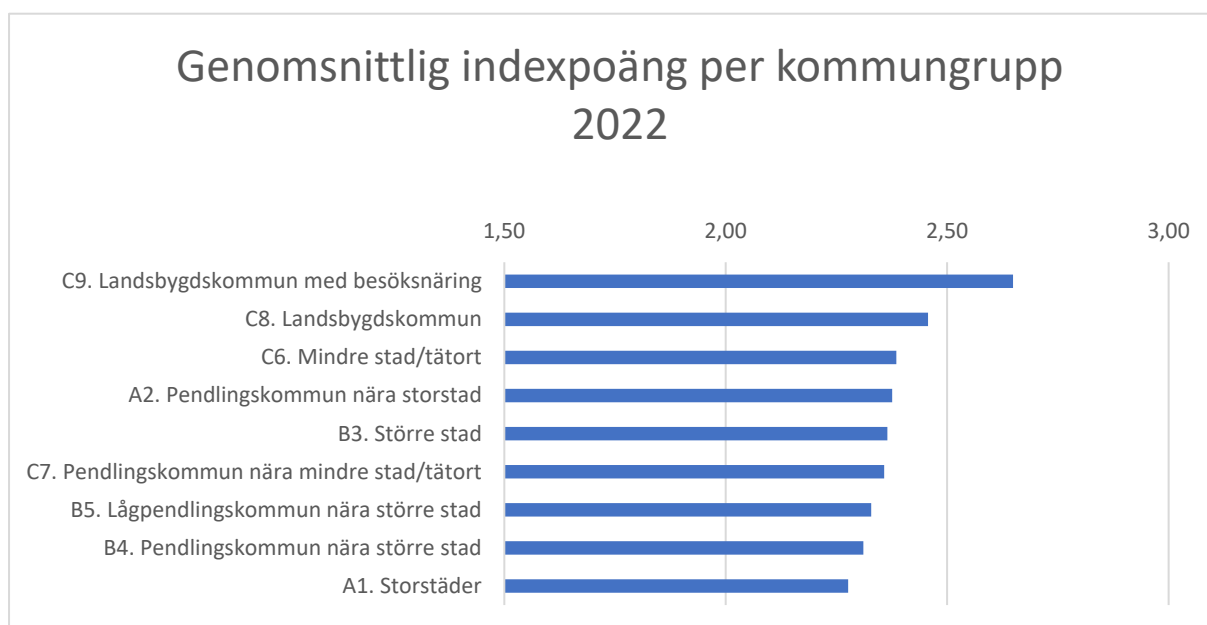

Diagram 1, Genomsnittlig indexpoäng per kommungrupp.

Län

Det finns ingen ansvarsmässig koppling mellan länen och grundskolan. Trots detta är det vår uppfattning att många kommunala huvudmän gör jämförelser och sätter ambitionsnivå utifrån resultat och förutsättningar i grannkommunerna.

Mellan länen är det betydande skillnader. Gotlands län uppnår 2,70 indexpoäng och kommunerna i Norrbotten uppnår i genomsnitt 2,63 indexpoäng medan kommunerna i Södermanlands län endast når upp till 2,07 poäng.

Placering inom respektive län framgår av dokumentet "Grundskoleindex 2022 Länsindelning".

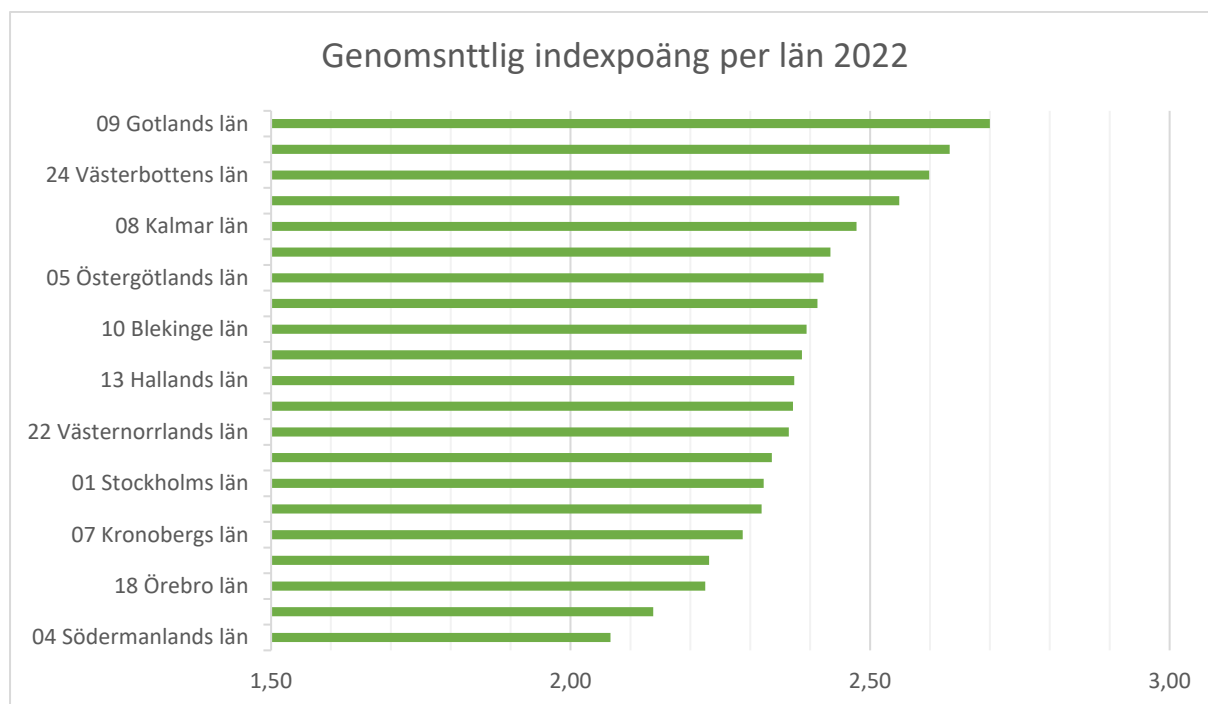

Diagram 2, Genomsnittlig indexpoäng per län

Utveckling över tid

Förbundet beräknar nu för 17:e gången det kommunala grundskoleindexet.

Utvecklingen över tid för respektive kommun framgår av tabellerna grundskoleindex 2006-2022 som finns sorterade både i alfabetisk och rankingordning.

Sverige kommuner skiftar mycket i invånarantal. Under läsåret 2020/2021 varierade antalet elever i årskurs 9 från 20 stycken i Sorsele till mer än 6 100 i Stockholm. Det innebär till exempel att enskilda elever både i numerär och resultat kan få stor inverkan på kommunens resultat. Små kommuner har också svårare än större att kunna optimera skol- och klasstorlekar.

Generellt placerar sig landsbygdskommuner högre än större städer och orter. Det är också bland de små kommunerna som man finner de största variationerna mellan åren.

Detta till trots ser vi ett tydligt mönster. Kommuner som har legat högt på rankingen 2006 ligger ofta högt också 2022 och åren däremellan.

Allvarligare är dock de kommuner som varje år hamnar i botten av rankingen och där vi inte kan se någon positiv utveckling över tid.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2006-2022
	Rank	Rank	Rank	Rank	Rank	Rank	Rank	Rank	Rank	Rank	Rank	Rank	Rank	Rank	Rank	Rank	Rank	Rank
Arjeplog	42	6	6	14	11	49	13	2	17	13	35	4	10	2	8	1	1	14
Storuman	13	18	8	10	4	10	27	7	2	22	10	14	100	4	116	7	9	22
Malå	5	14	5	28	40	23	19	3	5	9	6	67	111	12	32	47	17	26
Malung	12	21	20	13	29	35	11	12	15	6	18	12	11	64	48	37	105	28
Mörbylånga	22	13	10	3	27	72	22	15	32	7	14	85	77	27	38	22	14	29
Vilhelmina	6	7	46	51	14	105	53	51	13	15	40	3	26	11	1	29	37	30
Upplands Väsby	234	228	268	211	236	215	215	285	289	285	290	277	99	169	271	251	271	241
Borlänge	235	214	171	202	238	253	273	268	231	226	255	271	234	270	279	237	255	242
Lilla Edet	285	288	258	271	285	284	282	289	288	286	212	278	257	109	285	195	150	253
Haninge	287	289	285	275	224	266	229	286	275	264	271	235	210	263	252	265	270	262
Tierp	277	276	278	270	229	255	271	274	236	277	286	284	216	258	274	283	242	264
Flen	279	277	286	240	279	288	276	287	278	280	283	283	284	246	287	289	285	278

De sex bäst respektive sämst placerade kommunerna 2006 – 2022 och genomsnittlig placering över åren.

Hela listan för åren 2006-2022 presenteras i rankingordning och alfabetisk ordning på Föräldraalliansen Sveriges hemsida. www.foraldraalliansen.nu

Definitioner, Kommunalt Grundskoleindex 2022

Samtliga data avser bara kommunala grundskolor.

Måluppfyllelse

Elever i åk. 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen avvikelse från modellberäknat värde kommunala skolor, procentenheter KOLADA (U15457)

Detta är ett utvecklingsnyckeltal, se frågor och svar på kolada.se för mer information. Visar avvikelser mellan det faktiska värdet och det modellberäknade värdet. Modellberäknade värden för andel elever som uppnått kunskapskraven har tagits fram av SKR i en regressionsmodell där kommunerna jämförs med övriga kommuner och där hänsyn tagits till behov av ekonomiskt bistånd, nyinvandrade elever (0–4 år), föräldrars utbildningsnivå, kön samt fr.o.m. 2017 andel elever med okänd bakgrund. Avser elever i kommunala skolor i kommunen oberoende av var de är folkbokförda. Källa: SKL och SCB.

Elever i åk. 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen kommunala skolor (modellberäknat värde), andel (%) KOLADA (U15456)

Detta är ett utvecklingsnyckeltal, se frågor och svar på kolada.se för mer information. Modellberäknade värden för andel elever som uppnått målen har tagits fram av SKR i en regressionsmodell där kommunerna jämförs med övriga kommuner och där hänsyn tagits till behov av ekonomiskt bistånd, nyinvandrade elever (0–4 år), föräldrars utbildningsnivå, kön samt fr.o.m. 2017 andel elever med okänd bakgrund. Avser elever i kommunala skolor belägna i kommunen. Källa: SKL och SCB.

Elever i åk. 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%) KOLADA (N15419)

Andel elever med godkänt betyg i alla ämnen som ingått i elevens utbildning. Andelen beräknas på dem elever som fått eller skulle ha fått betyg enligt det mål- och kunskapsrelaterade betygssystemet (elever som saknar godkänt betyg i alla ämnen ingår). Uppgifterna avser elever i kommunala skolor i kommunen oberoende av var de är folkbokförda. 2016 exkluderades elever med okänd bakgrund. Källa Skolverket (Siris).

Pedagogisk personal

Elever/lärare (årsarbetare) i kommunal grundskola, antal KOLADA (N15034)

Antal elever per lärare i årskurs 1–9 omräknat till heltidstjänster, i kommunala skolor i kommunen. Övrig pedagogisk personal (förskollärare, fritidspedagoger och fritidsledare) ingår inte. Avser läsår, mätt den 15 oktober. Källa Skolverket. *Lärartätheten ställs i dessa beräkningar i relation till modellberäknade utvecklingsnyckeltalet avseende måluppfyllelse (U15456).*

Lärare med pedagogisk högskoleexamen i kommunal grundskola, (%) KOLADA (N15031)

Andel (%) lärare i årskurs 1-9, omräknat till heltidstjänster, med lärarexamen, förskollärarexamen eller fritidspedagogexamen och med utfärdat examensbevis, i kommunala skolor i kommunen. Avser läsår, mätt den 15 oktober. Källa Skolverket (Siris).

Lärare (heltidstjänster) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i grundskola åk 1-9, kommunala skolor, andel (%) KOLADA (N15814)

Statistiken avser den 15 oktober eller närliggande vardag och speglar det aktuella läsåret. Källa: Skolverket (Siris).

Kostnader

Kostnad elevhälsa i kommunal grundskola åk 1-9, kr/elev (N15014)

Kostnad elevhälsa i grundskola skolkommun åk 1-9, tkr dividerat med antal elever i kommunens grundskola. Avser enbart intäkter och kostnader för skolsköterska, skolläkare, skolpsykolog och skolkurator, inklusive eventuella köpta tjänster från exempelvis landsting.

Lokalkostnader för dessa verksamheter redovisas inte här utan under lokalkostnader. Kostnader för elevassistenter, skolvårdar och elevförsäkringar ingår inte, dessa kostnader ingår under Övrigt. Likasom kostnader för ev. fritidspersonal som arbetar i skolan med annat än pedagogisk verksamhet. Kostnader för personliga assistenter enligt LSS ska redovisas under avdelningen Vård och omsorg. Uppgiften avser kalenderår, mätt 31 december. Avser egen regi. Källa: SCB.

Kostnad för lärverktyg i kommunal grundskola åk 1-9, kr/elev (N15012)

Kostnad för lärverktyg i grundskola åk 1-9 skolkommun, tkr dividerat med antal elever i kommunens grundskola. Avser läroböcker, inklusive skön- och facklitteratur, tidningar, tidskrifter, broschyrer och annat tryckt material, för undervisning framtagna kopior samt för böcker inköpta till skolbiblioteket, lönekostnader för skolbibliotekarie samt kostnader för övrig skolbiblioteksservice. Även kostnader för utrustning som maskiner, verktyg, symaskiner, hyvelbänkar, datorer som används för undervisning i skolan, bild- och ljudmedier, AV-centraler, förbrukningsmaterial, programvara för undervisning, studiebesök, kulturaktiviteter, lägerskolor, kostnader för resor i samband med studiebesök, kulturaktiviteter och lägerskolor m.m.

Kostnader för internetanslutning och e-postadresser i skolan till elever och lärare, service och underhåll t.ex. av datorutrustning eller annan utrustning som används i undervisningen och kalkylerade kapitalkostnader för denna utrustning inkluderas. Som intäkt redovisas t.ex. försäljningsintäkter för elevarbeten och kopieringskort. Kostnader för utrustning som används för annat ändamål än undervisning redovisas under den verksamhet inom vilken utrustningen ska användas.

Om AV-centralen är gemensam för flera kommuner redovisas endast den egna kommunens kostnader. Uppgiften avser kalenderår, mätt 31 december. Avser egen regi. Källa: SCB.

Kostnad för måltider i kommunal grundskola åk 1-9, kr/elev (N15013)

Kostnad för måltider i grundskola skolkommun, tkr dividerat med antal elever i kommunens grundskola. Avser åk 1-9 motsvarande. Avser skolmåltidsverksamhet (inklusive personal, livsmedel, transporter och material), cafeteria, administrativa kostnader (t.ex. lönekostnader för skolmåltidskonsulent och kostkonsulent), köp av tillagning eller servering av en från kommunen fristående entreprenör. Även intäkter från leveranser av mat till annan verksamhet redovisas om kostnader för denna verksamhet ingår i skolmåltidskostnaderna.

Lokalkostnader för skolmåltider redovisas inte här utan under lokaler. De skolor som köper sin sina skolmåltider från storkök och betalar ett portionspris ska exkludera kostnaden för lokaler om de ingår i portionspriset. Uppgiften avser kalenderår, mätt 31 december. Avser egen regi. Källa: SCB.

Fritidshem

Elevgrupp, antal elever per avdelning, kommunal regi

Antal inskrivna barn i kommunal regi dividerat med antal avdelningar i kommunal regi. Med en avdelning menas en barngrupp i vilken fritidshemsverksamhet bedrivs.
(Jämförelsetalsdatabas)

Personaltäthet, antal elever per anställd, kommunal regi, (KOLADA N13803)

Antal inskrivna elever dividerat med antal anställda i kommunal regi. Antal elever omfattas oavsett vistelsetid och antal anställda oavsett tjänstgöringsgrad.

Kommungruppsindelning 2017

Här är en beskrivning av SKL:s kommungruppsindelning 2017 som gäller från den 1 januari 2017. Det är en omarbetning av den tidigare kommungruppsindelningen från 2011.

A. Storstäder och storstadsnära kommuner

A1. Storstäder - kommuner med minst 200 000 invånare varav minst 200 000 invånare i den största tätorten.

A2. Pendlingskommun nära storstad - kommuner där minst 40 procent av nattbefolkningen pendlar till arbete i en storstad eller storstadsnära kommun.

B. Större städer och kommuner nära större stad

B3. Större stad - kommuner med minst 50 000 invånare varav minst 40 000 invånare i den största tätorten.

B4. Pendlingskommun nära större stad - kommuner där minst 40 procent av nattbefolkningen pendlar till arbete i en större stad.

B5. Lågpendlingskommun nära större stad - kommuner där mindre än 40 procent av nattbefolkningen pendlar till arbete i en större stad.

C. Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner

C6. Mindre stad/tätort - kommuner med minst 15 000 men mindre än 40 000 invånare i den största tätorten.

C7. Pendlingskommun nära mindre stad/tätort - kommuner där minst 30 procent av nattbefolkningen pendlar till arbete i annan mindre ort och/eller där minst 30 procent av den sysselsatta dagbefolkningen bor i annan kommun.

C8. Landsbygdskommun - kommuner med mindre än 15 000 invånare i den största tätorten, lågt pendlingsmönster (mindre än 30 procent).

C9. Landsbygdskommun med besöksnäring - landsbygdskommun med minst två kriterier för besöksnäring, dvs antal gästnätter, omsättning inom detaljhandel/ hotell/ restaurang i förhållande till invånarantalet.

För en mer utförlig och detaljerad beskrivning, se publikationen Kommungruppsindelning 2017.

<https://skr.se/tjanster/kommunerlandsting/faktakommunerochlandsting/kommungruppsindelning.2051.html>